

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune

Sekretariatet

Gjøvik, 23. mars 2017.

J.nr./referanse: 10-17/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Roar Løken Lunder, leder (H)

Undis Scheslien, nestleder (Sp)

Thomas Longva (V)

Hans Olav Lahlum (Sv)

Irene Kalrasten (Ap)

Kopi sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Torsdag 30. mars 2017

Tid: Kl. 0845 – ca 1330

Sted: Møterom Gjøvik, rådhuset (NB! Rådhuset flyttet til Øvre Torvgate 26)

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Dokumenter unntatt offentlighet – sak 20/17:

Vedlegg 2 til sak 20/17 er unntatt fra offentlighet og er kun distribuert på papir til møtedeltakerne.

Deltakelse fra andre i møtet:

- Sak 18/17 - Presentasjon av internrevisjoner: Rådmann Magnus Mathisen og organisasjonsrådgiver Lene Melbye deltar. Saken er satt opp til behandling kl. 0900.
- Innlandet Revisjon IKS deltar under aktuelle saker.
- Ole Kristian Rogndokken blir med på hele møtet. Han er samarbeidspartner og «backup» for kontrollutvalgets sekretær fra 1/1-17. Han bidrar særlig i forbindelse med sak 22/2017 (kontrollutvalgets sekretariat) og sak 23/2017 (kontrollutvalgskonferansen 2017).

Eventuelt forfall til møtet bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til

995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken

Studievegen 7, 2815 Gjøvik

Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 30. mars 2017 kl. 0845

(Møterom Gjøvik, rådhuset/Øvre Torvgate 26)

SAK NR. 17/2017	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 23.02.17
SAK NR. 18/2017	PRESENTASJON AV GJENNOMFØRTE INTERNREVISJONER 2016 Rådmannen orienterer.
SAK NR. 19/2017	INDUSTRIBYGG AS OG OFFENTLIGHETSLOVEN
SAK NR. 20/2017	FORANALYSE – GJØVIK KRISESENTER IKS
SAK NR. 21/2017	KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2016
SAK NR. 22/2017	KONTROLLUTVALGETS SEKRETARIAT: OPPGAVER OG FORVENTNINGER 2017-2020 (NY AVTALEPERIODE)
SAK NR. 23/2017	KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2017

Gjøvik, 23. mars 2017.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Gjøvik kommune v/ordfører, rådmann og vararepresentantene til kontrollutvalget
- Innlandet Revisjon IKS

SAK NR. 17/2017

Gjøvik kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 23.02.17

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 23.02.17

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 23.02.17 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 23. februar 2017 holdt kontrollutvalget møte i Gjøvik rådhus fra kl. 0845 – 1440.

Som medlemmer møtte:

Roar Løken Lunder, leder (H)
Undis Scheslien, nestleder (Sp)
Hans Olav Lahlum (Sv)
Irene Kalrasten (Ap)

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Thomas Longva (V)

Følgende varamedlem møtte:

Birgit Husom (V), personlig vara

Ellers møtte:

Ordfører: Bjørn Iddberg (sak 10/17).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein (sakene 10/17 og 11/12).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Gjøviks Blad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0845 med Roar Løken Lunder som møteleder.
Innkalling og saksliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 09/2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 19.01.17

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 19.01.17 godkjennes.
---------------------------	---

SAK NR. 10/2017

**GJØVIK KRISESENTER IKS: EIERSTYRING OG
VURDERING AV SELSKAPSKONTROLL /
UNDERSØKELSE**

Fra behandlingen:

Ordfører / leder for representantskapet i Gjøvik Krisesenter IKS, Bjørn Iddberg, orienterte om eiernes oppfølging og dialog med selskapets ledelse/styre. Kontrollutvalget ble også orientert om det

pågående arbeidet med forslag om endring av organiseringen av Gjøvik Kriesesenter IKS.

Følgende dokumenter var utsendt på forhånd:

1. Uttalelse ad arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesesenter IKS, brev av 18.01.2017
2. Presentasjon overfor Representantskapet den 13.09.2016

Følgende dokumenter var ettersendt:

3. Arbeidstilsynets brev av 27.04.2012
4. Arbeidstilsynets brev av 13.06.2012
5. Gjøvik Kriesesenter IKS sitt brev/tilsvar av 15.08.2012
6. Arbeidstilsynets brev av 27.02.2013
7. Vestoppland Bedriftshelsetjeneste sitt brev av 07.03.2013
8. Notat av 15.10.2013 fra KS Konsulent (Seniorrådgiver Anne Bostad)

Dokument 1, 2, 7 og 8 er unntatt fra offentlighet, jf. offentlighetslovens § 13. Med bakgrunn i dette ble det enstemmig besluttet å behandle saken for lukkede dører, jf. kommunelovens § 31 og offentlighetslovens § 13.

Avslutningsvis redegjorde utvalgsleder og sekretær for sin gjennomgang av årsrapporter fra Gjøvik Kriesesenter IKS for perioden 2012-2015.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget tar ordfører og leder for representantskapet sin redegjørelse omkring oppfølging av eierskapet og styret i Gjøvik Kriesesenter IKS til orientering.
2. Kontrollutvalget tar til orientering at det vil bli fremmet en sak til politisk behandling i alle deltakerkommunene om endring av organiseringen av Gjøvik Kriesesenter fra interkommunalt selskap (IKS) til vertskommunesamarbeid med Gjøvik kommune som vertskommune.
3. Nærmere vurdering av gjennomføring av medarbeiderundersøkelse i Gjøvik Kriesesenter IKS følges opp på neste møte, jf. kontrollutvalgets vedtak i møte 19/1-17, sak 02/17.
4. Kontrollutvalget er gjennom saken blitt kjent med at det i lengre tid har vært betydelige utfordringer med arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesesenter IKS. Det vises her til flere brev fra Arbeidstilsynet til Gjøvik Kriesesenter i 2012 og 2013 om saken, herunder brev med vedtak om pålegg rettet mot flere forhold (HMS-arbeid, innhold i arbeidsavtale og konflikter).
5. Kontrollutvalget har gjennomgått årsrapporteringen fra Gjøvik Kriesesenter IKS for perioden 2012-2015 med tanke på opplysninger om arbeidsmiljø. Arbeidstilsynets tilsynsrapport og de pålegg som ble gitt til

selskapet i 2012 er ikke nevnt i selskapets årsrapporter. Kontrollutvalget mener Arbeidstilsynets pålegg er vesentlig informasjon om arbeidsmiljøet, og at manglende opplysninger om dette er brudd på reglene for årsrapportering som gjelder for selskapet. Det vises her til regnskapslovens § 3-3 som bl.a. sier følgende:

Det skal gis opplysninger om arbeidsmiljøet og en oversikt over iverksatte tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet. Det skal opplyses særskilt om skader og ulykker. Regnskapspliktig som i regnskapsåret har sysselsatt minst 5 årsverk, skal i tillegg opplyse særskilt om sykefravær.

6. Saken har aktualisert flere problemstillinger knyttet til styring, ledelse og etterlevelse av lover og regler i interkommunale selskaper. Med bakgrunn i saken vil kontrollutvalget sette følgende tema på dagsorden i f.m. sitt arbeid med andre interkommunale selskaper Gjøvik kommune deltar i:
- Rapportering og kommunikasjon mellom selskap og eiere.
 - Etterlevelse av regelverk omkring journalføring, postlister, offentlighetslov og forvaltningslov

SAK NR. 11/2017

EIERSKAPSMELDING 2015 OG REVISJON AV KOMMUNENS EIERSKAPSPOLITIKK 2016

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved Kristian Lein presenterte revidert eierskapspolitikk i Gjøvik kommune (jf. kommunestyrets sak 108/16). Det ble også presentert en kartlegging av hvordan anbefalingene etter tidligere gjennomført selskapskontroll i f.t. etterlevelsen av felles eierskapspolitikk i Gjøvik-regionen er fulgt opp.

Vedtak, enstemmig:

1. Eierskapsmelding 2015 og revidert eierskapspolitikk for Gjøvik kommune tas til orientering.
2. Oppfølging av anbefalinger fra tidligere gjennomført selskapskontroll med felles eierskapspolitikk i Gjøvik-regionen tas til orientering.

SAK NR. 12/2017

KOMMUNENS PRAKSIS FOR BRUKERBETALING VED BRUK AV MULTIDOSE

Vedtak, enstemmig:

1. Gjøvik kommunes praksis synes å være i tråd med lovverket, dvs. at kommunen ikke tar egenandel for pakking av medisiner/multidose.

2. Kontrollutvalget vil berømme kommunen for raskt ta initiativ til å undersøke egen praksis når problemstillingen blir kjent (januar 2015). Kontrollutvalget er derimot kritisk til at det ble brukt nærmere ett år på å endre praksis etter at det blir avklart at kommunen ikke fulgte lovverket (avklart august 2015, praksis endret senhøstes 2016).

SAK NR. 13/2017

REGNSKAPSREVISJON: STATUS FOR REVISJON AV KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2016

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard presenterte status og svarte på spørsmål.

Vedtak, enstemmig:

1. Revisors informasjon om status i arbeidet med revisjon av kommuneregnskapet for 2016 tas til orientering.
2. Kontrollutvalget tar til orientering at kommunen har ferdigstilt regnskapsføringen av årsregnskapet for 2016 og at dette er overlevert til revisjon rettidig.

SAK NR. 14/2017

INVITASJON TIL SAMARBEID OM FELLES KARTLEGGINGSPROSJEKTER

Fra behandlingen:

Utvalgssekretær informerte om bakgrunnen for invitasjonen.

Vedtak, enstemmig:

1. Invitasjon fra kontrollutvalget i Vestre Toten kommune om å delta i en felles kartlegging/forundersøkelse innenfor områdene «informasjonssikkerhet» og «barnevern» tas til orientering.
2. Kontrollutvalget er prinsipielt positiv til å kunne samarbeide om gjennomføring av felles kartlegginger/revisjonsprosjekter, men ser ikke rom for slikt samarbeid i 2017 innenfor budsjettammen.

SAK NR. 15/2017

NOU 4:2016 – NY KOMMUNELOV

Fra behandlingen:

Utvalgssekretær presenterte foreslåtte endringer og høringssvar fra kontrollutvalgssekretariater i Oppland og Hedmark.

Vedtak, enstemmig:

Forslag til ny kommunelov, avgrenset til foreslåtte endringer av betydning for egenkontroll, tilsyn og revisjon, tas til orientering.

Følgende saker ble referert:

1. Orientering om henvendelse til kontrollutvalget vedr. PP-tjenesten vedr. vedtak om frister for sakkyndige vurderinger mv.
2. Informasjon om spørreundersøkelse vedr. det kommunale risikobildet
3. Informasjon om igangsatt forvaltningsrevisjonsprosjekt – tilskudd til private barnehager.
4. Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor sin uavhengighet (4 egenvurderinger fra Innlandet Revisjon IKS)
5. Diverse avisartikler
6. Møtegodtgjøring kontrollutvalget (forsinket utbetaling av møtegodtgjøring for 2. halvår 2016, feil i satser, ny rutine og utbetaling etter hvert møte)
7. Status for flytting fra rådhuset til Øvre Torvgate – møterom mv. i nytt rådhus
8. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

Vedtak, enstemmig:

1. Referatsakene tas til orientering.
2. Henvendelsen vedr. PP-tjenesten, jf. referatsak nr. 1, følges opp som en del av arbeidet med forvaltningsrevisjon.
3. Det tas til orientering at neste møte er flyttet fra 9/3-17 til 30/3-17 pga. møteromsituasjonen i rådhuset/nytt rådhus.

Gjøvik, 23. februar 2017.

Roar Løken Lunder
leder

**RETT UTSKRIFT:
Gjøvik, 23. februar 2017.**

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato:

TORS DAG 30. MARS 2017

Tidspunkt:

KL. 0845

Aktuelle saker:

- *Kontrollutvalgets sekretariat – oppgaver/forventninger (ny avtaleperiode 2017-2020)*
- *Kontrollutvalgskonferansen 2017*
- *Oppfølging vedr. Gjøvik Krisesenter IKS (vedtak KU-sak 02/17):*
 - *Vurdering av medarbeiderundersøkelse*
- *Industribygg: Oppfølging av spørsmål vedr. offentlighetsloven (KU-sak 56/16)*
- *Presentasjon av internrevisjon - Informasjonssikkerhet (KU-sak 12/16)*

Saker til oppfølging senere møter:

- *Orienteringer fra administrasjonen:*
 - *Finansforvaltning i Gjøvik kommune – presentasjon av revidert finansreglement*
 - *Formidlingslån: Forvaltning av ordningen – rutiner og risiko (KU-sak 72/16)*
- *Risikovurderinger på tjenestenivå (KU-sak 12/16)*
- *Tidlig høst 2017: Status økonomisystem og deltakelse i pilotprosjekter Framsikt (KU-sak 66/16)*
- *Tidlig høst 2017: Kostra-analyse v/bruk av Framsikt Analyse.*
- *Høsten 2017: Ny foranalyse psykiatri (KU-sak 70/16)*
- *Høsten 2017: Ny vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekt – Målstyring (KU-sak 77/16)*
- *Høsten 2017: Presentasjon av endringer i sykefraværarbeidet v/rådmannen og ny vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekt (KU-sak 79/16)*
- *2020: Anbudskonkurranse sekretærtjenester – klargjøring av kontrollutvalgets rolle (KU-sak 74/16)*

Bestillinger (Innlandet Revisjon IKS):

- *Oppfølging etter Helsetilsynets rapport (KU-sak 70/16)*
- *Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Kommunens rusomsorg (KU-sak 78/16)*
- *Gjennomgang av feil i utbetaling av tilskudd til private barnehager + kartlegging av bruk av regneark (KU-sak 76/16)*
- *Opplegg for medarbeiderundersøkelse Gjøvik Krisesenter (KU-sak 02/17).*

Møteplan for 2017:

- Torsdag 19.01.17 kl. 0845
- Torsdag 23.02.17 kl. 0845 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- ~~Torsdag 09.03.17 kl. 0845~~ - avlyst
- Torsdag 30.03.17 kl. 0845 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- Torsdag 20.04.17 kl. 0845
- Torsdag 11.05.17 kl. 0845
- Torsdag 15.06.17 kl. 0845
- Torsdag 24.08.17 kl. 0845
- Torsdag 12.10.17 kl. 0845
- Torsdag 30.11.17 kl. 0845

Gjøvik kommune**PRESENTASJON AV GJENNOMFØRTE
INTERNREVISJONER 2016**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:

- 1. Rådmannens presentasjon av gjennomførte internrevisjoner i 2016 tas til orientering.**
- 2. Kontrollutvalget etablerer rutine med en årlig presentasjon av internrevisjoner gjennomført foregående år.**

SAKSOPPLYSNINGER:

Gjøvik kommune har etablert et eget system for gjennomføring av internrevisjon i organisasjonen. Dette betyr at organisasjonen selv kontrollerer at vi gjør som man sier at man skal gjøre for å sikre tilfredsstillende kontroll. Det er etablert et eget revisjonsteam i kommunen, organisering under HR Stab.

I kommunens tertialrapport for 1. tertial 2016 gikk det frem at rådmannen i 2016 hadde bestilt tre systemrevisjoner knyttet til informasjonssikkerhet. Det ble videre opplyst at det var gjennomført internrevisjon i HR Stab og på korttidsavdelingen på Haugtun omsorgssenter og at det var planlagt en internrevisjon i barnevernet. I tillegg var det planlagt to hendelsesbaserte internrevisjoner i løpet av året.

Kontrollutvalget har stor nytte av å få innblikk i de gjennomførte internrevisjonene. Dette med tanke på samordning i forhold til egne kontrollaktiviteter og for å bli orientert om resultatene av gjennomførte revisjoner og hvordan disse er fulgt opp. Med bakgrunn i dette er rådmannen invitert til å orientere om gjennomførte revisjonen i 2016.

Det foreslås at kontrollutvalget etablerer rutine på å invitere rådmannen til en årlig presentasjon av internrevisjonene i året som har gått, fortrinnsvis i første kvartal året etter.

Gjøvik kommune**INDUSTRIBYGG AS OG OFFENTLIGHETSLOVEN**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Vedtak – Klage på avslag om innsyn – Industribygg AS Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Fylkesmannens konklusjon om at Industribygg AS ikke er omfattet av offentlighetsloven tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i kontrollutvalget den 11. mars 2016 (sak 20/16) der kontrollutvalget tok opp flere forhold, deriblant selskapets forhold til offentlighetsloven. Kontrollutvalgets kommentarer ble nedfelt i vedtak i saken. Nedenfor følger kommentaren knyttet til offentlighetsloven:

- **Industribygg AS og offentlighetsloven:**
*Kontrollutvalget tar til orientering av Industribygg AS vil bestille en juridisk vurdering av selskapets stilling i forhold til offentlighetsloven etter at spørsmålet om skatteplikten er avklart. Kontrollutvalget ber å bli holdt orientert om fremdriften i arbeidet med å få avklart spørsmålet, og ber om at den juridiske vurderingen blir fremlagt for utvalget når den foreligger.
Uavhengig av utfallet av den juridiske vurderingen ønsker kontrollutvalget å følge opp selskapets uttrykte målsetting om åpenhet.*

Vedlagt følger brev fra Fylkesmannen i Oppland der det konkluderes med at «Industribygg AS er ikke omfattet av reglene i offentlighetsloven». Brevet legges frem til orientering.

Industribygg AS
Postboks 632
2810 GJØVIK

Deres referanse
Vår referanse 2016/7188-2 326.1 MRU
Saksbehandler Mette Rundsveen, tlf. 61 26 60 42
Avdeling Samordnings- og beredskapsstaben

Dato 23.12.2016

Vedtak - Klage på avslag om innsyn - Industribygg AS

Fylkesmannen i Oppland mottok den 24. oktober 2016 klagesak til behandling fra Industribygg AS. Bakgrunnen for klagen er at Oppland Arbeiderblad er blitt nektet innsyn i søkerlista til stillingen som daglig leder i Industribygg AS med begrunnelse at selskapet ikke er omfattet av lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd av 19. mai 2006 nr. 16 (offl.) § 2 første ledd annet punktum.

Konklusjon

Industribygg AS er ikke omfattet av reglene i offentliglova. Oppland Arbeiderblad kan ikke få innsyn i søkerlista til stillingen som daglig leder i selskapet med hjemmel i offentliglova.

Bakgrunn for saken

Oppland Arbeiderblad begjærte innsyn i søkerlista til stillingen som daglig leder i Industribygg AS 22. september 2016. Industribygg AS ved daglig leder Einar Amlie Karlsen avsto innsynskravet den 30. september 2016. Avslaget var begrunnet med at selskapet ikke var omfattet av offl., jf. unntaket i § 2 første ledd annet punktum.

Oppland Arbeiderblad påklaget avslaget 10. oktober 2016 og ber om at Fylkesmannen vurderer om det er riktig at Industribygg AS ikke er omfattet av offentliglova. Oppland Arbeiderblad nevner i denne sammenheng at selskapet er 100 % eid av Gjøvik kommune, forvalter store verdier på vegne av innbyggerne og er et verktøy for Gjøvik kommune i å fremme næringsutvikling i Gjøvik.

Styret i Industribygg AS besluttet den 20. oktober 2016 å opprettholde avslaget etter å ha innhentet en særskilt juridisk vurdering i saken.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen er klageinstans for vedtak etter offentliglova for rettssubjekter etter offl. § 2 første ledd bokstav c. Det er gitt regler om dette i forskrift til offentliglova av 17. oktober 2008 nr. 1119 (offentlegforskrifta) § 11 tredje ledd.

Det følger av offl. § 1 at formålet med lova er å legge til rette for at «*offentleg verksemd er open og gjennomsiktig.*» Etter offl. § 3 første ledd bokstavene c og d gjelder loven for

«c) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og

d) sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.

Offl. § 2 første ledd annet punktum gjør unntak fra virkeområdet til loven for rettssubjekt som er nevnt i første ledd bokstav c og d som følger:

«Bokstavane c og d gjeld ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.»

I forarbeidene til offl. Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) side 116 er blant annet følgende uttalt om forståelsen av unntaket:

«Meininga med kravet om at rettssubjektet hovudsakleg må drive næringsverksemd i direkte konkurranse med private, er å vidareføre dei retningslinjene som er lagde til grunn ved vurderinga av konkurransemomentet i heilskapsvurderinga etter gjeldande rett. Vilkåret skal tolkast nokså strengt. Relevant konkurranse vil berre liggje føre dersom verksemda er utsett for konkurranse innanfor hovudmarknaden sin. (...)

Sjølv om eit sjølvstendig rettssubjekt hovudsakleg driv næringsverksemd i direkte konkurranse med private, vil verksemda jamvel vere omfatta av lova når verksemda ikkje blir driven på same vilkår som private. Noko slikt vilkår var ikkje med i utvalsfleirtalet sitt forslag. Dette vilkåret inneber at lova vil gjelde for rettssubjekt som det offentlege har gitt fordelar, f.eks. i form av subsidiar, eller på andre måtar har sikra rettssubjektet inntekter som konkurrentane ikkje har, sjølv om verksemda er utsett for konkurranse frå private. I røynda er dette vilkåret berre ei presisering av konkurransevilkåret fordi ein kan sjå det slik at det ikkje ligg føre nokon verkeleg konkurranse mellom aktørar som ikkje opererer på same vilkår. Dersom ei verksemd uavhengig av konkurranse i hovudsak er sikra inntekter gjennom subsidiar eller andre fordelar som er fastsette av det offentlege, vil heller ikkje grunnane som vanlegvis tilseier at konkurranseelementet bør føre til at ei verksemd haldast utanom lova, gjere seg gjeldande.»

Videre er det gitt retningslinjer for tolkingen av unntaksvilkåret i Justis- og politidepartementets veileder til offentliglova G-2009-419 (veilederen) side 18-19.

Når det gjelder vilkåret om at rettssubjektet «*hovudsakleg*» driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med private, vises det i veilederen til at minst halvparten av virksomheten må være utsatt for konkurranse. Vurderingen av hvorvidt halvparten av en virksomhet er utsatt for konkurranse må basere seg på en helhetsvurdering og flere ulike faktorer kan være relevante.

Sivilombudsmannen har uttalt at «*også virksomhetens formål vil kunne ha betydning*» i helhetsvurderingen av hvorvidt et selskap driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med private, jf. SOM-2009-1203.

Videre er det er vilkår at det må dreie seg om «*direkte konkurranse*.» Dette betyr at det er konkurranse innenfor en virksomhets hovedmarked det skal tas hensyn til og det må dreie seg om noenlunde samme produkt eller tjeneste.

Vilkåret om at rettssubjektet må drives på «*same vilkår som private*», innebærer at dersom det offentlige eierskapet gir konkurransefortrinn, utelukker det at det foreligger konkurranse på like vilkår. Dette vil bety at et rettssubjekt som er utsatt for konkurranse fra private, men som har fordeler i form av subsidier eller liknende ordninger, vil være omfattet av offentliglova.

Vurdering og begrunnelse

Industribygg AS er fullt ut eid av Gjøvik kommune, og er etter hovedreglene i offl. § 2 første ledd bokstav c omfattet av virkeområde til offentleglova. Spørsmålet er om unntaket i annet punktum fører til at selskapet allikevel ikke er omfattet.

Det må foretas en vurdering av om selskapet «*hovudsakleg*» driver næringsvirksomhet. Dette må avgjøres ut i fra en helhetsvurdering av flere aktuelle momenter.

I selskapets vedtekter § 2 fremkommer det at «*Selskapets virksomhet er å fremme næringsutvikling ved å oppføre fast eiendom for utleie og videresalg og hva hermed står i naturlig forbindelse samt erverve aksjer i selskaper.*»

Basert på opplysninger i brev fra Advokatfirmaet Alver AS av 17. oktober 2016 til Industribygg AS der klagen vurderes, er det blant annet opplyst at selskapet eier 63,1 % av aksjene i Farverikvartalet AS og 100 % av aksjene i Gjøvik Rådhus AS. Samlet eier og forvalter selskapet ca. 51 400 kvadratmeter bygningsmasse. Videre opplyses det at selskapet leier ut til offentlige og private virksomheter fordelt på 27 ulike leieforhold og 17 leietakere, og at selskapets inntekter hovedsakelig består av leieinntekter. I klagen fremholder Oppland Arbeiderblad at Industribygg AS er et verktøy for Gjøvik kommune i å fremme næringsutvikling i Gjøvik.

Fylkesmannen vurderer at den aktivitet som selskapet driver, forvaltning av fast eiendom i form av kjøp, salg og utleie, samt aksjeerverv, klart må defineres som næringsvirksomhet.

Det foreligger ikke opplysninger i saken om at Industribygg AS driver med andre tjenester, som offentlig forvaltning eller myndighetsutøvelse, slik at det er ikke foranledning for å sondre mellom eventuelle ulike typer av virksomhetsutøvelse. Det fremstår klart ut i fra selskapets vedtekter og opplysninger om faktiske forhold at næringsvirksomhet er hovedformålet til selskapet. Fylkesmannen vurderer på bakgrunn av opplysningene i saken at vilkåret om at Industribygg AS «*hovudsakeleg*» driver næringsvirksomhet er oppfylt.

Videre må næringsvirksomheten drives «*i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.*»

Kjøp, salg, utleie av fast eiendom og aksjeerverv er samme type næringsvirksomhet som drives av ulike private aktører. Dette er tradisjonell næringsvirksomhet med til dels sterk konkurranse om kontrakter og prosjekter. Advokatfirmaet Alver AS opplyser i brev av 17. oktober 2016 på vegne av Industribygg AS at det ikke foreligger særtillatelser eller monopolsituasjon og at selskapet kjøper tomtegrunn i Gjøvik kommune på samme vilkår som andre aktører.

Når det gjelder økonomiske forutsetninger for selskapet, foreligger det ikke opplysninger som tilsier at kommunen subsidierer driften eller bidrar med aksjonærlån med gunstigere betingelser enn det selskapet oppnår i konkurranse. Det er opplyst at mindre enn 15 % av selskapets egenkapital er innskutt fra kommunen som aksjonær. Resterende egenkapital er opptjent som følge av driften. Det er videre fastsatt et krav om 10 % avkastning på innskutt og opptjent egenkapital, som i neste rekke brukes til nye investeringer. Når det gjelder finansiering, opplyser selskapet at dette i hovedsak skjer i markedet hos banker, livselskaper og Innovasjon Norge. Det er opplyst at selskapet per i dag har et lån hos Gjøvik kommune på kr 10 millioner med gunstige, men allikevel alminnelige rentebetingelser. Lånet utgjør i tillegg kun en minimal andel av selskapets finansiering. Det at selskapets eier ikke tar ut utbytte, påvirker ikke konkurransesituasjonen. Det vil være opp til eierne i ethvert selskap å formulere utbyttepolitikk for selskapet, og hvorvidt midlene beholdes i selskapet, tas ut som fortjeneste, eller investeres til andre formål utenom selskapet, er ikke av særlig betydning i denne konkrete vurderingen.

Fylkesmannen legger til grunn at Industribygg AS driver sin virksomhet «*i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.*»

At kommunen eier alle aksjene i selskapet, gir ikke direkte konkurransefortrinn, sammenliknet med andre private selskaper. Selskapet må forholde seg til reglene i selskapslovgivningen på lik linje med andre konkurrerende selskaper.

Etter en helhetsvurdering har Fylkesmannen kommet til at Industribygg AS oppfyller unntaksvilkårene i offl. § 2 første ledd annet punktum, og dermed faller det utenfor virkeområdet til loven.

Vedtak

Fylkesmannen stadfester Industribygg AS sin avgjørelse om at selskapet ikke er omfattet av offentleglova, jf. offl. § 2 første ledd annet punktum. Oppland Arbeiderblad kan ikke kreve innsyn i søkerlista med hjemmel i offentleglova.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Med hilsen

Jo-Bjørner Haugen e.f.
underdirektør

Mette Rundsveen
seniorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:
Oppland Arbeiderblad Sommerovegen 1 2816 GJØVIK

SAK NR. 20/2017

Gjøvik kommune

FORANALYSE – GJØVIK KRISESENTER IKS

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.17	Kjetil Solbrækken	Vedlegg 2 er unntatt, jf. off.loven § 13)

Saksdokumenter:

1. Foranalyse – Gjøvik Kriesenter IKS (utarbeidet av Innlandet Revisjon IKS, 22.02.2017) Vedlegg 1
2. Brev av 02.30.2017 til kontrollutvalget Vedlegg 2 (UNNTATT OFF)

FORSLAG TIL VEDTAK:

Innlandet Revisjon IKS bes om å gjennomføre en spørreundersøkelse rettet mot ansatte og tidligere ansatte i Gjøvik Kriesenter IKS i tråd med den fremlagte foranalysen.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av pkt. 3 i vedtak i kontrollutvalgets møte 23.02.2017 i f.m. saken GJØVIK KRISESENTER IKS: EIERSTYRING OG VURDERING AV SELSKAPSKONTROLL / UNDERSØKELSE:

1. *Kontrollutvalget tar ordfører og leder for representantskapet sin redegjørelse omkring oppfølging av eierskapet og styret i Gjøvik Kriesenter IKS til orientering.*
2. *Kontrollutvalget tar til orientering at det vil bli fremmet en sak til politisk behandling i alle deltakerkommunene om endring av organiseringen av Gjøvik Kriesenter fra interkommunalt selskap (IKS) til vertskommunesamarbeid med Gjøvik kommune som vertskommune.*

3. **Nærmere vurdering av gjennomføring av medarbeiderundersøkelse i Gjøvik Kriesenter IKS følges opp på neste møte, jf. kontrollutvalgets vedtak i møte 19/1-17, sak 02/17.**
4. *Kontrollutvalget er gjennom saken blitt kjent med at det i lengre tid har vært betydelige utfordringer med arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesenter IKS. Det vises her til flere brev fra Arbeidstilsynet til Gjøvik Kriesenter i 2012 og 2013 om saken, herunder brev med vedtak om pålegg rettet mot flere forhold (HMS-arbeid, innhold i arbeidsavtale og konflikter).*
5. *Kontrollutvalget har gjennomgått årsrapporteringen fra Gjøvik Kriesenter IKS for perioden 2012-2015 med tanke på opplysninger om arbeidsmiljø. Arbeidstilsynets tilsynsrapport og de pålegg som ble gitt til selskapet i 2012 er ikke nevnt i selskapets årsrapporter. Kontrollutvalget mener Arbeidstilsynets pålegg er vesentlig informasjon om arbeidsmiljøet, og at manglende opplysninger om dette er brudd på reglene for årsrapportering som gjelder for selskapet. Det vises her til regnskapslovens § 3-3 som bl.a. sier følgende:*
- Det skal gis opplysninger om arbeidsmiljøet og en oversikt over iverksatte tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet. Det skal opplyses særskilt om skader og ulykker. Regnskapspliktig som i regnskapsåret har sysselsatt minst 5 årsverk, skal i tillegg opplyse særskilt om sykefravær.*
6. *Saken har aktualisert flere problemstillinger knyttet til styring, ledelse og etterlevelse av lover og regler i interkommunale selskaper. Med bakgrunn i saken vil kontrollutvalget sette følgende tema på dagsorden i f.m. sitt arbeid med andre interkommunale selskaper Gjøvik kommune deltar i:*
- *Rapportering og kommunikasjon mellom selskap og eiere.*
 - *Etterlevelse av regelverk omkring journalføring, postlister, offentlighetslov og forvaltningslov*

Vedlagt følger foranalyse utarbeidet av Innlandet Revisjon IKS.

I foranalysen fremgår det forslag om en kortfattet spørreundersøkelse (skriftlig) med supplerende intervjuer av et utvalg ansatte. Undersøkelsen foreslås gjennomført i løpet av våren og har en tidsramme på ca. 100 timer.

Forslaget er i tråd med tidligere uttrykt ønske fra kontrollutvalget.

Fra styreleder i Gjøvik Kriesenter IKS er det varslet at styret ville komme med kommentarer til kontrollutvalgets vedtak om bl.a. gjennomføring av medarbeiderundersøkelse. Ved utsending av sakspapirer til møtet er det ikke mottatt noen innspill fra styret i selskapet i forhold til kontrollutvalgets vedtak og planer.

Foranalyse

GJØVIK KRISESENTER IKS

Innlandet Revisjon IKS

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	KONTROLLUTVALGETS BESTILLING	3
1.2	GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN	3
2	FAKTAGRUNNLAG	4
2.1	OM GJØVIK KRISESENTER IKS	4
2.2	OPPSUMMERING AV VARSLINGEN	5
2.3	DET JURIDISKE GRUNNLAGET FOR SELSKAPSKONTROLL	6
3	MEDARBEIDERUNDERSØKELSE I GJØVIK KRISESENTER IKS.....	7
3.1	REVISJONENS VURDERINGER	7
3.2	OPPLEGG FOR EN MULIG UNDERSØKELSE.....	8
3.3	GJENNOMFØRING OG ØKONOMISK RAMME	8
	REFERANSER	9

1 INNLEDNING

1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING

I kontrollutvalgets møte 19.1.17, sak 02/2017 ga daglig leder Heidi Olden Eng en presentasjon av Gjøvik Krisesenter IKS med utgangspunkt i Krisesenterets årsrapport for 2015. Under andre del av saken orienterte styreleder Odd Inge Sanden om rammeverket for selskapet (lovverk, selskapsavtale mv.), styrets ansvar og dialogen mellom selskapet og eierkommunene (eierstyring). Styreleder orienterte deretter om varslingsak knyttet til personalkonflikter ved senteret, samt styrets arbeid med oppfølging av denne fra 2012 og til i dag.

Kontrollutvalget vedtok en oppfølging av saken i fire punkter:

- «a) Leder av representantskapet (ordfører i Gjøvik kommune) inviteres til neste møte for å orientere om representantskapets arbeid med fokus på kommunenes oppfølging og dialog med selskapet (eierstyring).*
- b) Kontrollutvalget ber om få oversendt aktuelle dokumenter som underbygger styrets oppfølging av varslingsaken.*
- c) Innlandet Revisjon IKS bes om å utarbeide et forslag til opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse ved Gjøvik Krisesenter IKS der de ansattes anonymitet ivaretas fullt ut. Forslag til opplegg bes fremlagt på neste møte.*
- d) Kontrollutvalget har notert seg at styret har vedtatt å gjennomføre en brukerundersøkelse (spørreundersøkelse rettet mot nåværende og tidligere beboere ved senteret) og at undersøkelsen skal gjennomføres av utenforstående for å sikre uavhengighet. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra brukerundersøkelsen når den er gjennomført.»*

I kontrollutvalgets møte 23.2.17 ble vedtaket om gjennomføring av medarbeiderundersøkelse fulgt opp:

«3. Nærmere vurdering av gjennomføring av medarbeiderundersøkelse i Gjøvik Krisesenter IKS følges opp på neste møte, jf. kontrollutvalgets vedtak i møte 19/1-17, sak 02/17.»

Denne foranalysen inneholder Innlandet Revisjon sin oppfølging av pkt c) i dette vedtaket.

1.2 GJENOMFØRING AV FORANALYSEN

Foranalysen er gjennomført ved hjelp av dokumentstudier. Vi har ikke vært i kontakt med styre eller ansatte ved Gjøvik Krisesenter IKS i forbindelse med arbeidet med denne foranalysen.

2 FAKTAGRUNNLAG

2.1 OM GJØVIK KRISESENTER IKS

Gjøvik Kriesesenter IKS ble stiftet i 17.10.2011. Før dette var kriesesenteret drevet som en stiftelse.

Kriesesenteret i Gjøvik har 9 faste ansatte som utgjør 6,2 årsverk. Selskapet hadde i 2015 en omsetning på 5,9 mill kr og et årsresultat på 0,2 mill kr.

Styret har fire medlemmer, samt en observatør fra de ansatte. Styreleder Odd Inge Sanden har vært medlem av styret siden 2012, og styreleder siden 2014. Representantskapet består ifølge selskapsavtalen av én representant fra hver av de fem kommunene. Leder av representantskapet er for tiden ordfører Bjørn Iddberg i Gjøvik kommune.

Selskapets formål er å drive Gjøvik Kriesesenter IKS. Senteret skal inneholde et midlertidig botilbud og rådgivning for kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Kriesesenteret er et lavterskeltilbud – dvs. direkte hjelp uten henvisning, venting og lang saksbehandling. Det er tilgjengelig for alle og gratis. Ellers skal senteret fylle de kravene som følger av lov om kommunale kriesesentertilbud (Kriesesenterloven).

Kriesesenteret i Gjøvik IKS eies av kommunene Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Vestre Toten og Østre Toten med like andeler. Kriesesenteret ligger i Gjøvik, og drives i dag i en eiendom i som opprinnelig ble bygd av en privatperson som generasjonsbolig. Det er nylig vedtatt bygging av nytt kriesesenter.

Kriesesenteret har heldøgnstilbud 365 dager i året til kvinner, barn og menn. Kriesesenteret drives etter Kriesesenterlovens bestemmelser, og det er Fylkesmannen i Oppland som er tilsynsmyndighet.

Kriesesenteret i Gjøvik hadde i 2015 35 voksne beboere og 53 dagbrukere. I 2015 bodde det kvinner totalt 1061 døgn ved senteret, barn 1296 døgn og menn 20 døgn.

Botiden ved senteret har de siste årene økt. Årsaken til dette er at brukerne har vansker med å skaffe seg bolig, samt at sakene ofte er sammensatte og omfattende. 68 % av beboerne har annen etnisk bakgrunn enn norsk. Kriesesenteret har også tilbud til trafikkerte kvinner (utsatt for menneskehandel) som trenger beskyttelse i refleksjonstiden, samt har brukere som søker beskyttelse ifm tvangsekteskap.

Kriesesenteret samarbeider med en rekke andre instanser, slik som NAV, Barnevernstjenesten, Advokater, Politiet, ROSA-prosjektet, Familievernkontor, Helsetjenester og andre kriesesentre.

Det foreligger planer om oppføring av nybygg for kriesesenteret ettersom dagens lokaler ikke tilfredsstiller senterets behov.

Ordfører Bjørn Iddberg i Gjøvik kommune opplyste i kontrollutvalgets møte 23.2.17 at det planlegges en omdanning av Gjøvik Kriesesenter fra et interkommunalt selskap til interkommunalt samarbeid etter vertskommunemodell, med Gjøvik som vertskommune. Ifølge Iddberg vil det bli fremmet en politisk sak om dette i eierkommunene i løpet av 2017.

2.2 OPPSUMMERING AV VARSLINGEN

Vi har gått gjennom skriftlig dokumentasjon oversendt fra varslar til kontrollutvalget. I tillegg inngår orientering fra styreleder i kontrollutvalgets møte 19.1.17 i informasjonsgrunnlaget. Vi gjengir ikke sakskomplekset i sin fulle bredde, men legger til grunn følgende:

- Den aktuelle saken har ifølge styreleder sitt opphav i en konflikt siden 2012, da senteret ble omdannet fra stiftelse til IKS. Ifølge klager har konflikter og uheldige sider ved arbeidsmiljøet pågått siden 2002, og styret har kjent til dette siden 2011.
- Ifølge personen som har varslet kontrollutvalget går saken ut på adferd fra daglig leder, både overfor beboere og ansatte ved senteret. Dette er belagt med eksempler i dokumentasjonen oversendt kontrollutvalget.
- 3-4 personer var etter 2011/2012 «ute i kulden» og ble sykemeldt. Noen sluttet, og pr i dag er 1 person sykmeldt og 1 i permisjon.
- Styret engasjerte KS konsulent i 2013 til å støtte administrasjon og styre i håndtering av personalsaker.
- Senere i prosessen har styret søkt bistand fra advokat i KS Bedrift.
- Rådmannen ble varslet i 2016, som har svart varslar at ansvaret for å «håndtere varslingsaken på hensiktsmessig måte» tillegges styret i selskapet.
- Varslar kontaktet styret v/alle styremedlemmer 2.11.16 der det ble gitt en skriftlig redegjørelse for hvordan vedkommende oppfattet situasjonen på senteret.
- Styreleders og daglig leder oppfatter at arbeidsmiljøet er godt og at de ansatte trives.
- Styreleder opplyser at alle som har sitt virke ved kriesesenteret i dag stiller seg bak daglig leder.
- Ifølge styreleder skal brukerundersøkelse gjennomføres så snart personal-/arbeidsmiljøaksen er avsluttet.

Det framgår av kontrollutvalgets vedtak 19.1.17 (pkt 3) at styret i Gjøvik Kriesesenter IKS anser seg ferdig med saken. Styreleder opplyser av personalsaken var oppe i møte i representantskapet høsten 2016. Representantskapet valgte ikke å forfølge saken vidare.

2.3 DET JURIDISKE GRUNNLAGET FOR SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven (koml.) § 77 nr. 5 og er nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg kap. 6 (§§ 13 – 15). I henhold til § 13 skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Selskapskontrollens innhold beskrives slik i § 14: *«Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/ fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.»*

Forvaltningsrevisjon i selskaper har tilsvarende definisjon som forvaltningsrevisjon i kommuner, det vil si «systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger», jf § 7 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Forvaltningsrevisjon er per definisjon revisjon, og kan derfor kun utføres av en revisor.

Forvaltningsrevisjon i selskaper beskrives slik i Kontrollutvalgsboken (s 62): *«Forvaltningsrevisjon vil være aktuelt dersom funn fra den obligatoriske eierskapskontrollen, eventuelt andre tips og politiske vedtak og/eller føringer, gjør at kontrollutvalget mener det er forhold som trenger å bli nærmere undersøkt.»* Som eksempler på tema for forvaltningsrevisjon angis

- måloppnåelse
- offentlige anskaffelser
- habilitet
- etikk og samfunnsansvar
- arbeidsmiljø
- økonomisk drift

Selskapskontroll kan utføres i alle typer selskaper, herunder IKSer. Kommuneloven § 80 gir innsynsrett i selskaper som fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner/fylkeskommuner. Denne retten gjelder for kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg og den som på utvalgets vegne utfører selskapskontroll.

Dersom selskapet som skal kontrolleres eies av flere kommuner, vil det være hensiktsmessig at kontrollutvalgene i eierkommunene samordner kontrollen for å unngå unødig belastning for selskapet.

3 MEDARBEIDERUNDERSØKELSE I GJØVIK KRISESENTER IKS

3.1 REVISJONENS VURDERINGER

Gjøvik Kriesesenter IKS er et heleid kommunalt selskap og ligger dermed under ordningen for selskapskontroll i kommunalt eide selskaper. Kommunale eiere har alle eierandeler i selskapet, slik at kontrollutvalg og revisjon har innsynsrett i selskapet. Vi har dessuten forstått det slik at sekretær har lagt fram, eller vil legge fram saker i kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene, slik at disse delegerer til kontrollutvalget i Gjøvik kommune å foreta nærmere vurdering av behovet for kontroller og eventuelt iverksette slike¹.

Kontrollutvalgets vedtak om opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse, skjer innenfor rammeverket av selskapskontrollen. En oppfølging/undersøkelse av arbeidsmiljøet vil etter vårt syn gå lengre enn å «kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)». En oppfølging med hensyn til arbeidsmiljøet i Gjøvik Kriesesenter anses derfor å ligge innenfor rammen av forvaltningsrevisjon i selskaper.

På denne bakgrunn mener vi at innretningen av en medarbeiderundersøkelse, slik kontrollutvalget har bedt om, bør ses i sammenheng med hvilket formål og innretning utvalget tenker at en eventuell selskapskontroll tenkes å ha. Noen ulike vinklinger kan være:

- styrets håndtering av varslingsak
- styrets oppfølging av daglig leder og arbeidsmiljø
- styrets oppfølging av personalsaker
- arbeidsmiljøet ved senteret i dag

Vi tolker det slik at kontrollutvalget foreløpig ønsker en medarbeiderundersøkelse, uten i denne omgang å sette denne opp mot formålet med en eventuell selskapskontroll. En medarbeiderundersøkelse vil være å anse som en form for kartlegging, og ikke en kontroll i henhold til bestemmelsene for selskapskontroll.

I tillegg til vedtakene referert i kapittel 1 oppfatter vi at følgende føringer er gitt fra kontrollutvalget med hensyn til medarbeiderundersøkelsen:

- Medarbeiderundersøkelsen bør omfatte alle ansatte de siste fem år (unntatt vikarer og ekstravakter).

¹ Jf pkt 7 i vedtaket.

- Gjelder også ansatte som er sluttet, eller blitt permitterte/sykmeldte, de siste fem år.
- De ansatte må sikres anonymitet i rapportering fra undersøkelsen.

Forslag til opplegg og gjennomføring beskrives i kapittel 3.2 nedenfor.

3.2 OPPLÉGG FOR EN MULIG UNDERSØKELSE

Det kan være aktuelt å rette en kortfattet spørreundersøkelse til alle ansatte (skriftlig). Vi foreslår å ta utgangspunkt i spørsmål fra SSBs levekårsundersøkelse som går på ulike sider ved arbeidsmiljø, trivsel og utvikling. Her kan man f.eks velge ut spørsmål om ledelse, forhold mellom ansatte, kompetanseutvikling og medvirkning på arbeidsplassen. Ved å ta utgangspunkt i SSBs undersøkelse får man tilgang til spørsmålsstillinger som er kvalitetssikret, samt at det gir mulighet til å sammenligne resultater mot et større utvalg, f.eks kategorier av arbeidsplasser som «ligner på» Gjøvik Kriesesenter. På denne måten kan man få et inntrykk av hvordan de ansatte som pr i dag har sitt daglige virke oppfatter ulike sider ved arbeidsmiljøet.

Spørreundersøkelsen bør suppleres med intervjuer av et utvalg ansatte. Hensikten med disse vil være å få et bedre innblikk i hva evt konflikter ved senteret består i, og kanskje også noe om bakgrunnen for disse og hvordan de er blitt håndtert av daglig leder og styre.

Vi regner med at ansatte som har sluttet eller er ute i sykdom/permisjon i liten grad kan omfattes av spørreundersøkelsen. Det vil derfor være viktig å kunne intervju disse.

Dersom kontrollutvalget ønsker å gå videre med en undersøkelse kan vi legge fram en mer detaljert prosjektplan i neste møte.

3.3 GJENNOMFØRING OG ØKONOMISK RAMME

Ettersom den skisserte undersøkelsen må anses som en innledende kartlegging bør den avgrenses både med hensyn til tidsperspektiv og økonomisk ramme. Den planlagte omdanningen fra IKS til vertskommunesamarbeid taler også for at det ikke legges store ressurser i dette.

Gjennomføring kan tidligst skje i annen halvdel av mai. Undersøkelsen bør gjennomføres i løpet av en relativt kort periode, ca én måned. Ressursrammen anslås til ca 100 timer.

REFERANSER

Arbeidstilsynet: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 27.4.2012.*

Arbeidstilsynet: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 13.6.2012.*

Arbeidstilsynet: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 27.2.2013.*

Gjøvik Kriesesenter IKS: *Brev til Arbeidstilsynet 15.8.2012.*

Gjøvik Kriesesenter IKS: *Uttalelse ad arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesesenter IKS.* Brev fra daglig leder, verneombud/tillitsvalgt og ansatte Gjøvik Kriesesenter IKS.

Gjøvik Kriesesenter IKS: *Uttalelse til kontrollutvalget i Gjøvik kommune.* Februar 2017.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2015). *Kontrollutvalgsboken.* Om kontrollutvalgets rolle og oppgaver, 2. utgave.

KS Bedrift: *Presentasjon for representantskapet i til Gjøvik Kriesesenter IKS 13.9.16.*

KS Konsulent: *Notat fra møte med til Gjøvik Kriesesenter IKS 15.10.13.*

Norges Kommunerevisorforbund (2010): *Selskapskontroll – fra A til Å ("Praktisk veileder")*

Vestoppland Bedriftshelsetjeneste: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 7.3.2013.*

Notat av 15.10.2013 fra KS Konsulent (Seniorrådgiver Anne Bostad)

Gjøvik kommune**KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2016**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2016

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:**INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:****Kontrollutvalgets årsrapport for 2016 tas til orientering.****SAKSOPPLYSNINGER:**

I tråd med tidligere praksis er det utarbeidet en årsrapport fra kontrollutvalget til kommunestyret om kontrollutvalgets virksomhet. En slik praksis er anbefalt som en del av kontrollutvalgets plikt til å informere kommunestyret om sitt arbeid, jf. kommunelovens § 77 pkt. 6 og veileder fra departementet/Kontrollutvalgsboken.

Årsrapporten gir en helhetlig oversikt over kontrollutvalgets aktivitet for fjoråret, og fungerer også som dokumentasjon på kontrollutvalget etterlevelse av sine lovpålagte oppgaver.

I tråd med tidligere praksis legges saken frem med innstilling til kommunestyret. En slik praksis sikrer at saken blir fremmet for kommunestyret som egen sak.

Det er tidligere uttrykt ønske fra kontrollutvalget om at utvalgsleder gir en kort presentasjon av rapporten overfor kommunestyret ved behandlingen der.

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Årsrapport 2016

Kontrollutvalgets virksomhet

Innhold:

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
2. Medlemmer og sekretariat
3. Aktivitet
4. Økonomi
5. Regnskapsrevisjon
6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser
7. Selskapskontroll
8. Avtale med kommunens revisor / Innlandet Revisjon IKS

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar fremgår av kommunelovens § 77 med tilhørende forskrift for kontrollutvalg.

Kontrollutvalgets overordnede målsetting kan formuleres som ”å bidra til å skape tillit til forvaltningen”.

I forskrift om kontrollutvalg (§ 4) er utvalgets alminnelige oppgaver formulert slik:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder å påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

I tillegg fremgår det av lovverket at:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalgets tilsynsoppgaver løses i praksis ved å bestille tjenester innenfor områdene:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

2. Medlemmer og sekretariat

Kontrollutvalget har i løpet av året bestått av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Faste medlemmer	Personlige varamedlemmer
Roar Løken Lunder, leder (H)	John Kraby Svendsen (H)
Undis Scheslien, nestleder (Sp)	Ole Klundby (Sp)
Thomas Longva (V)	Birgit Husom (V)
Hans Olav Lahlum (Sv)	Erik Evenrud (MdG)
Irene Kalrasten (Ap)	Marit Eid (Ap)

Sekretariat:

Forskrift om kontrollutvalg stiller krav om at sekretær for utvalget skal være uavhengig av både kommunens revisor og kommunens administrasjon. Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen har inngått felles avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester AS v/Kjetil Solbrækken etter utlyst anbudskonkurranse. Kontrakten utløp 31.12.2016 og ny anbudskonkurranse ble gjennomført høsten 2016. Ny avtale med Kontrollutvalgstjenester AS er inngått for perioden 01.01.2017 – 31.12.2020 med mulighet for forlengelse ett + ett år.

3. Aktivitet

År	2016	2015	2014	2013	2012
Antall møter	10	8	11	12	9
Antall saker	84	66	92	82	70

4. Økonomi

Kontrollutvalget utarbeider selv forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg § 18. Det er kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for kontrollutvalgets virksomhet.

Konto	Konto	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
10500	Trekkpliktige godtgjørelser	74	3 000	2 750	3 000	3 000
10800	Fast godtgjørelse	27 500	25 000	25 417	25 000	25 000
10801	Møtegodtgjørelse	32 900	45 000	19 200	42 400	38 400
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	1 793	10 000	0	10 600	0
10990	Arbeidsgiveravgift	8 779	13 000	6 679	11 421	9 362
11001	Aviser, tidsskrifter, faglitteratur	20 760	12 000	2 000	10 978	9 625
11151	Beverting møter	8 762	8 000	6 846	7 167	7 686
11205	Tjenestefrikjøp	17 667	10 000	14 134	8 834	21 201
11303	Datakommunikasjon	1 600		472	519	
11500	Kursutgifter	8 200	32 000	17 700	6 300	0
11600	Kjøregodtgjørelse og diett	1 128	2 000	344	705	973
13709	Kjøp av tjenester fra private (kjøp av sekretærtjenester)	321 164	320 000	264 216	311 910	351 027
13750	Kjøp av revisjonstjenester (Innlandet Revisjon IKS)	1 420 530	1 563 000	1 004 240	1 416 801	1 683 680
15700	Momskompensasjon (utgift)					-
16900	Fordelte utgifter	- 84 695	- 85 000	- 32 001	- 32 000	
17901	Momskompensasjon – drift (inntekt)					-
	NETTO	1 786 161	1 958 000	1 331 996	1 823 634	2 157 155

5. Regnskapsrevisjon

Oppfølging av revisjonsarbeidet og tilsyn med revisors faglige arbeid:

Kontrollutvalget skal påse at regnskapene blir revidert på en betryggende måte, jf. § 6 i forskrift om kontrollutvalg. Dette er knyttet til flere forhold:

- At revisjonen skjer i samsvar med lover, regler og god kommunal revisjonsskikk
- At revisor oppfyller krav til uavhengighet og kvalifikasjoner
- At revisor følger inngått avtale inngått med kontrollutvalget

Kontrollutvalget ivaretar sitt oppfølgingsansvar gjennom følgende aktiviteter:

- Revisors uavhengighetserklæring (skriftlig, årlig)
- Presentasjon av strategi og plan for revisjon av kommunens regnskaper, samt underliggende risikovurderinger (årlig)
- Presentasjon av status midtveis i revisjonsarbeidet / interimrevisjon (årlig)
- Presentasjon av revisjonsberetningen og gjennomføringen av revisjonsarbeidet (årlig)
- Fremleggelse av eventuelle brev og revisjonsrapporter til rådmannen, herunder eventuelle nummererte brev (vesentlig svikt i internkontrollen, rapportering av misligheter mv).
- Fremleggelse av resultatet av ekstern kvalitetskontroll av revisor (forbundsbasert kontroll minimum hvert femte år)

Uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi en uttalelse til årsregnskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg § 7. Uttalelsen skal følge regnskapssaken til kommunestyret, via formannskapet.

Kontrollutvalget har i løpet av året avgitt uttalelse til følgende regnskaper:

- *Årsregnskapet for Gjøvik kommune for 2015*

Til stede under behandlingen av saken i kontrollutvalget var Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor og administrasjonen v/rådmann, regnskapssjef m.fl.

Oppfølging av kommunestyrets merknader:

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til årsregnskapet er blitt fulgt opp (forskrift om kontrollutvalg § 8).

Det foreligger ingen merknader fra kommunestyret til oppfølging.

6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser

Lovpålagte oppgaver:

- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse.
- Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapporter om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker, som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget har i laget en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019. Planen ble vedtatt av kommunestyret den 27. oktober 2016. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på ulike sektorer.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Forvaltningsrevisjonsprosjekter:

- *Kartleggingsrapport: Samhandlingsreformen – kartlegging av utvikling* (gjennomført av Innlandet Revisjon IKS på oppdrags fra kontrollutvalget)

Følgende revisjonsprosjekter er bestilt i 2016 og gjennomføres i 2017:

- **Kommunens rusomsorg**

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- **Presentasjon av kommunens administrative organisering, utviklingsarbeid og risikovurderinger** (orientering v/rådmannen)
- **KOSTRA – orientering om systemet og praktisk bruk** (orientering v/Innlandet Revisjon IKS)
- **Rapport: Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariater**
- **Helsetilsynets rapport vedr. samhandling om utskrivning av pasienter fra sykehuset til Gjøvik kommune** (Kommunalsjef Helse og omsorg orienterte)
- **Henvendelse til kontrollutvalget vedr. leieavtale** (saken ble fulgt opp med en samtale med rådmannen v/kommunalsjef og jordbrukssjef)
- **Henvendelse til kontrollutvalget vedr. sak om vegrett**
- **Foranalyse/prosjektplan: Målstyring og måling av kvalitet** (utarbeidet og presentert av Innlandet Revisjon IKS)
- **Kommunens økonomistyringssystem – analysemodulen «Framsikt analyse»** (orientering v/økonomisjefen)
- **KOSTRA-tall 2015 – nøkkeltallshefte** (orientering v/økonomisjefen)
- **Statusrapport 2. tertial 2016** (orientering v/økonomisjefen)
- **Foranalyse: Psykiatri og rus** (utarbeidet og presentert av Innlandet Revisjon IKS)
- **Prosjektplan: Kommunens rusomsorg** (utarbeidet og presentert av Innlandet Revisjon IKS)
- **Feil i utbetaling av tilskudd til private barnehager – oppfølging av vedtak i kommunestyret**
- **Foranalyse: Sykefraværarbeidet i Gjøvik kommune** (utarbeidet og presentert av Innlandet Revisjon IKS)
- **Foranalyse: Gjøvik Boligstiftelse** (utarbeidet og presentert av Innlandet Revisjon IKS)
- **Gjennomgang av Fylkesmannens kommunebilde 2016 for Gjøvik kommune**

Oversikt over undersøkelser/revisjonsrapporter de siste årene:

År	Tema / område	Kommentar
2016	Kartleggingsrapport: Samhandlingsreformen – kartlegging av utvikling	Rapporten ble avsluttet med å oversende den til rådmannen og Utvalg for Helse, Omsorg og Velferd til orientering.
2015	(ingen)	
2014	Revisjonsrapport: «Henvendelser til barnevernet og samhandling mellom barnevern og andre» (rapporten sluttbehandlet i kommunestyret den 27/3-14).	Undersøkelsen konkluderte med at det var forbedringspotensial knyttet til rutiner og praksis for samhandling. Rapporten ble aktivt fulgt opp av administrasjonen, og anbefalte forbedringer ble foretatt.
2013	Revisjonsrapport: Undersøkelse av tomtesalget Kallerudlia 9 (sluttbehandlet i kommunestyret 30/5-13)	Undersøkelsen ble bestilt fra kommunestyret våren 2013. Kontrollutvalget engasjerte kommunens revisor, Innlandet Revisjon IKS, til å gjennomføre undersøkelsen. Rapporten er senere fulgt opp. Som en del av oppfølgingen innhentet kontrollutvalget

		ny takst av Kallerudlia 9. Taksten ble lagt frem for kommunestyret.
2012	(ingen)	Første året etter valgåret. Mye av året ble brukt til overordnet analyse mv. i forbindelse med etablering av ny plan for forvaltningsrevisjon (vedtatt i k.styret høsten 2012).
2011	Leasingbiler innfor pleie og omsorg	Ikke sendt til kommunestyret for sluttbehandling. Kontrollutvalget anbefalte rådmannen å utvikle en helhetlig forvaltning av bilparken. Vedtatt oppfølging senere.
2011	NAV Gjøvik – organisering og styring (sluttbehandlet i k.styret 17.02.11)	Noen forbedringsområder påpekt, men i hovedsak en positiv rapport. Til oppfølging.
2010	Anbudspraksis og sosial dumping (sluttbehandlet i k.styret 30.09.10)	Det ble påpekt svakheter i kommunen rutiner for kontroll med leverandører mht. overholdelse av lønns- og arbeidsvilkår. Til oppfølging.

7. Selskapskontroll

Lovpålagte oppgaver:

- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.
- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Selskapskontrollens obligatoriske del går primært ut på å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon i selskapet

Plan for selskapskontroll:

Kontrollutvalget har laget en plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019. Planen ble vedtatt av kommunestyret den 27. oktober 2016. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for kontroll med kommunens styring med selskaper (eierskapskontroll), eller med forvaltningen i kommunalt eide selskaper. Følgende selskaper/områder er prioritert i planen:

- Eierstyring i Gjøvik kommune
- GLT-avfall IKS
- Industribygg AS
- Gjøvik Krisesenter IKS
- Gjøvik Boligstiftelse (dialog om frivillig forvaltningsrevisjon)

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Revisjonsprosjekter:

Ingen gjennomførte/avsluttede revisjonsprosjekter i løpet av året.

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- **Industribygg AS: Orientering om anbudskonkurranser, forholdet til offentlighetsloven og lov om offentlige anskaffelser mm.** (orientering v/styreleder og daglig leder i Industribygg AS)
- **Industribygg AS – oppfølging av diverse spørsmål**
- **Gjøvik Krisesenter IKS – igangsetting av forundersøkelse** (arbeidet avsluttes i 2017)

Oversikt over kontroller de siste årene:

År	Tema / selskap	Kommentar
2016	Industribygg AS	Gjennomført flere samtaler med selskapets ledelse vedr. selskapets forhold til offentlighetsloven, lov om offentlige anskaffelser, skatteplikt og kunde/brukerundersøkelser. Alle forhold er fulgt opp og avsluttet.
2015	Etterlevelse av felles eierskapspolitikk i Gjøvikregionen (revisjonsrapport sluttbehandlet i kommunestyret)	Rapporten konkluderte med at eierskapspolitikken ikke er fullt ut implementert. Ordfører og rådmann ble bedt om å følge opp rapportens anbefalinger. Kommunestyrets vedtak i er ikke fulgt opp nærmere, men saken egner seg for en oppfølging på et senere tidspunkt.
2013-2014	Selskapskontroll Eidsiva Energi AS – håndtering av habilitet og rollekonflikter (revisjonsrapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret 27/11-14)	Samarbeid mellom de syv kommuner/fylkeskommuner og deres kontrollutvalg. Arbeidet ble utført av de to interkommunale revisjonsenhetene Hedmark Revisjon IKS og Innlandet Revisjon IKS i samarbeid.
2013	Lønn og godtgjørelse til styre og daglig leder i kommunale aksjeselskaper	Kartleggingen ble gjort i AS Industribygg og Gjøvik Olympiske Anlegg AS). Saken ble tatt til orientering.
2011 - 2013	Selskapskontroll i Eidsiva Energi AS - eierstyring (revisjonsrapporten ble sluttbehandlet i kommunestyret høsten 2013)	Samarbeid mellom kontrollutvalgene i de syv største eierkommunene. Forundersøkelse og planlegging ble foretatt høsten 2011/våren 2012, gjennomføring høsten 2012 og rapportering våren 2013. Rapporten er fulgt opp.

8. Avtale med kommunens revisor / Innlandet Revisjon IKS

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS, jf. vedtak i kommunestyret. Innlandet Revisjon IKS yter eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå avtale mellom oppdragsgiver og selskapet. Avtalen (kalt oppdragsavtale) regulerer omfang, pris og kvalitet og rulleres årlig. Avtalen tydeliggjør kontrollutvalgets bestillerfunksjon.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kundeorientert. Kontrollutvalget er bevisst disse målsettingene i sin oppfølging og dialog med revisor.

Pris følges opp gjennom krav til årlig sammenligning ("benchmarking") av kostnadene til revisjon mot andre kommuner. Slik sammenligning er foretatt i løpet året og viser at kostnadene til regnskapsrevisjon ligger omtrent på "snittet" sammenlignet med kommuner på samme størrelse. Sammenligningen er presentert for kontrollutvalget.

Kvalitet på revisjonstjenestene følges primært opp gjennom de enkelte tjenesteleveransene (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll). I tillegg følges opp:

- At oppdragansvarlig revisor oppfyller de formelle kompetansekravene.
- At kravene til uavhengighet og objektivitet er oppfylt, herunder at revisor ikke har tatt på seg rådgivningsoppdrag eller andre tjenester for kommunen, som kan reise tvil om dette. Det påses at det årlig blir avgitt en uavhengighetserklæring fra revisor til kontrollutvalget.

Forbundsbasert kvalitetskontroll av Innlandet Revisjon IKS (i regi av Norges Kommunerevisorforbund) ble sist gjennomført høsten 2014. De utvalgte revisjonsoppdragene og forvaltningsrevisjonsprosjektene fikk "godkjent" (høyeste score). Innlandet Revisjon IKS v/daglig leder har orientert kontrollutvalget om kontrollen og resultatene.

Gjøvik, 30. mars 2017.

Roar Løken Lunder
leder av kontrollutvalget

Gjøvik kommune**KONTROLLUTVALGETS SEKRETARIAT: OPPGAVER OG FORVENTNINGER 2017-2020 (NY AVTALEPERIODE)**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.2017	Sekretariatet v/Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken	Nei

Saksdokumenter:

1. Inngått avtale om kjøp av sekretærtjenester for kontrollutvalgene i Gjøvik- og Hadelandsregionen 01.01.2017 – 31.12.2020. Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kontrollutvalgets sekretariat sin presentasjon av sine oppgaver og dialog omkring forventninger tas til orientering.
2. Kontrollutvalget ber sekretariatet styrke sitt arbeid i 2017 i tråd med fremlagt forslag innenfor følgende områder:
 - a) Oppfølging av politiske vedtak.
 - b) Eksterne tilsyn (orienteringer om gjennomførte tilsyn og oppfølging).
3. Kontrollutvalget ønsker å styrke kontrollutvalgets bestillerfunksjon knyttet til forvaltningsrevisjon, der målet er forbedret beslutningsgrunnlag for bestilling av relevante og nyttige forvaltningsrevisjoner. Sekretariatet bes om å utarbeide et forslag til hvordan man kan nå dette målet.

SAKSOPPLYSNINGER:**Bakgrunn/oppsummering:**

Kontrollutvalget ble i siste møte i 2016 informert om avslutning av utlyst anbudskonkurranse på sekretariattjenester for kontrollutvalgene i Gjøvik- og Hadelandsregionen og inngåelse av avtale for perioden 01.01.2017 – 31.12.2020 med Kontrollutvalgstjenester AS v/Kjetil Solbrækken.

I tilbudsdokumentet fra Kontrollutvalgstjenester AS fremgår beskrivelser av aktiviteter og opplegg. Selv om det i det store og hele er en videreføring av tidligere praksis kan det være nyttig å ta en gjennomgang av oppgaver og forventinger.

I tilbudsdokumentet fra Kontrollutvalgstjenester AS fremgår det bl.a. at sårbarheten i selskapet (som kun har en ansatt) er redusert gjennom samarbeid/avtale med enkeltpersonforetaket OK Rogndokken, representert ved Ole Kristian Rogndokken. For at denne løsningen skal fungere i praksis vil det være en nødvendighet at Ole Kristian Rogndokken også trekkes noe med i det løpende sekretariatarbeidet.

I hvilken grad dette lar seg gjøre avhenger av kontrollutvalgets interesse og mulighet. Som en del av saken legges det derfor opp til en introduksjon av Ole Kristian Rogndokken og en presentasjon av noen av mulighetene vi ser for oss når det gjelder bruk av Rogndokkens kompetanse i arbeidet med å styrke sekretariatet. Kontrollutvalget bes i den forbindelse om å ta stilling til bruk av Rogndokken i noen konkrete oppgaver i 2017.

Vurdering:

Utvalgssekretær har ved flere anledninger de siste årene pekt på enkelte områder der kontrollutvalget v/sekretariatet med fordel kunne ha jobbet mer systematisk. Nedenfor følger noen aktuelle områder der det kan argumenteres med at sekretariatet med fordel kan styrkes:

1. Oppfølging av politiske vedtak:

Det fremgår av kommunelovens § 77 nr. 4 at en av kontrollutvalgets oppgaver er *«å påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.....»*.

Oppfølging av politiske vedtak er et område som kontrollutvalget i dag ivaretar på en fragmentert måte. En mer systematisk jobbing med oppfølging av politiske vedtak vil gi en bedre etterlevelse av kontrollutvalgets oppgave på området.

Det foreslås derfor at sekretariatet får i oppgave å lage et opplegg for en mer systematisk kontroll på området gjennom kartlegging av rådmannens system og en løpende gjennomgang av vedtak med tanke på oppfølging av rådmannens/administrasjonens iverksettelse.

Det foreslås en årlig rapportering til kontrollutvalget på følgende:

a) Kartlegging/beskrivelse og risikovurdering av rådmannens system for oppfølging av politiske vedtak.

b) Forslag om oppfølging av konkrete vedtak.

Gjennomføring: Med utgangspunkt i vedtak i formannskap og kommunestyre siste 3 år foreslås inntil 10-20 vedtak til oppfølging. Kontrollutvalget vurderer dette og prioriterer 1-5 vedtak til nærmere undersøkelse. Videre oppfølging gjøres ved å be administrasjonen redegjøre for oppfølgingen, eventuelt engasjere Innlandet Revisjon IKS til å gjøre en grundigere vurdering av rådmannens oppfølging).

2. Eksterne tilsyn.

Ett av kontrollutvalgets uttrykte mål er å ha god samordning og koordinering mot statlige tilsynsorganer.

Kontrollutvalgene har etablert praksis med å få seg forelagt eksterne tilsynsrapporter som orienteringssaker, særlig i de tilfellene rapportene inneholder avvik.

Det er i dag ingen systematisk oppfølging fra sekretariatets side på dette området, dvs. at det til en viss grad er tilfeldigheter som styrer hva kontrollutvalget får kjennskap til og ikke. Flere kommuner omtaler eksterne tilsyn i sine årsrapporter, noe også kontrollutvalgene er kjent med.

For å sikre kontrollutvalget en bedre oversikt, og bedre kan koordinere eget tilsynsarbeid med eksterne tilsyn, foreslås det å styrke arbeidet med å holde oversikt over både planlagte og gjennomførte tilsyn.

Av konkrete leveranser til kontrollutvalget foreslås:

- a) **Skaffe oversikt over tidligere gjennomførte tilsyn.**
- b) **Gjennomgang av tidligere gjennomførte tilsyn m/vurdering av eventuelle tilsyn egnet for oppfølging.**
- c) **Utarbeide årlig tilsynsoversikt til kontrollutvalget** (både kommunespesifikk og landsomfattende tilsyn).
- d) **Gi kontrollutvalget tilgang til alle eksterne tilsynsrapporter for kommunen.**

3. Kontrollutvalgets bestillerfunksjon knyttet til forvaltningsrevisjon:

Det ligger i lovverket at kontrollutvalget innehar en tydelig bestillingsfunksjon i forhold til revisor (leverandør). Kontrollutvalget/sekretariatet og revisjonen/Innlandet Revisjon IKS har ved flere anledninger de senere årene diskutert rollene. Grovt oppsummert kan sies at Innlandet Revisjon IKS etterspør et mer aktivt kontrollutvalg/sekretariat mht. bestillinger og oppfyllelse av forventninger nedfelt i oppdragsavtalene.

Ansvar for bestillinger ligger åpenbart på kontrollutvalget, og den naturlige løsningen vil da være å styrke sekretariatet på dette området når muligheten nå er til stede. Følgende aktiviteter synes aktuelle å vurdere nærmere:

a) Gjennomføring av løpende risikoanalyser (løpende overordnet analyse):

I og med at kontrollutvalgets valg av kontrollområder skal være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering må det gjennomføres mer løpende risikoanalyser der formålet bl.a. er å gjøre kontrollutvalgets tilsynsaktiviteter mer relevant.

Her kan det tenkes at det lages et konsept der kontrollutvalget får en årlig rapport/tilbakemelding med konkrete forslag til områder. Dette arbeidet baseres primært på offentlig informasjon, herunder tilgjengelig statistikk, artikler i fagtidsskrifter/aviser mv., årsrapporter fra kommunene, tertialrapporter mv. Oppgaven kan karakteriseres som en enkel overordnet analyse. Før bestilling av en slik aktivitet bør det foreligge en grundigere beskrivelse av aktiviteter, omfang/tidsbruk mv.

b) Forvaltningsrevisjonsregisteret - årlig gjennomgang/presentasjon

Registeret administreres av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) og inneholder forvaltningsrevisjonsrapporter fra hele landet og innenfor de fleste sektorer og fagområder. Målsettingen er at registeret med hjelp av NKRFs medlemmer skal holdes løpende oppdatert, og etter hvert inneholde alle forvaltningsrevisjonsrapporter som er avlagt fra og med 2005.

Registeret er en fin kilde til ideer om områder og problemstillinger som kan ha interesse å undersøke i egen kommune.

Registeret inneholder i dag ca. 2800 revisjonsrapporter og det er behov for et forarbeid dersom det kan ha særlig nytteverdi å presentere dette for utvalget.

Registeret er ligger åpent på NKRF sine hjemmesider -
<http://www.nkrf.no/forvaltningsrevisjonsregister>

c) Gjennomføring av foranalyser:

Foranalyser er ikke revisjon og kan derfor gjennomføres av sekretariatet. Med økt kapasitet i sekretariatet bør det vurderes om enkelte av forundersøkelsene skal gjøres av sekretariatet. Formålet med forundersøkelser er som kjent å gi kontrollutvalget et grunnlag for å beslutte om man skal gå videre med en forvaltningsrevisjon på området.

d) Gjennomføring av foranalyse/kartlegging av samme forhold i flere kommuner samtidig:

Ved å foreta en kartlegging på samme område i flere kommuner kan man få frem interessante forskjeller. Sammenligninger kan gi kommunene ny kunnskap. Dersom det fremkommer ulikheter kan dette gi grunnlag for diskusjoner i kommunene.

En oppgave for sekretariatet kan være å lete etter aktuelle/interessante kartleggingsprosjekter der man mener det foreligger risiko for ulikheter mellom kommunene. Et kartleggingsprosjekt er utelukkende beskrivende, dvs. at de ikke inneholder vurderinger.

Her bør det vurderes å gi sekretariatet i oppgave aktivt å lete etter aktuelle felles kartleggingsprosjekter løpende.

e) Forslag til felles revisjonsprosjekter:

Det er et uttrykt ønske fra flere av kontrollutvalgene i Gjøvik- og Hadelandsregionen om å få forslag til felles revisjonsprosjekter. Dette er også et område som sekretariatet bør jobber mer systematisk med for å lete etter muligheter og bringe frem forslag.

Finansiering av eventuell bruk av underleverandør/OK Rogndokken:

En utfordring er finansieringen av en eventuell styrking av sekretariatet og bruk av OK Rogndokken. Dette fordi det i dag ligger små muligheter for utvidelse av aktivitet innenfor budsjettposten «Kjøp av sekretærtjenester».

Sekretær er opptatt av at de samlede ressursene til kontrollutvalget blir brukt best mulig. Da det hvert år, for flere av kommunene, er midler avsatt til kjøp av tjenester fra Innlandet Revisjon IKS som ikke blir benyttet, er det nærliggende å tenke at noe av disse ressursene kunne vært brukt i sekretariatet. Slik kan kommunestyrets bevilgning til kontrollutvalget bli brukt best mulig.

Hvilke «reserver» som eventuelt er til rådighet kan være vanskelig å forutse tidlig på året. Dette tilsier at man gjennom første halvår bør være forsiktig med ekstra bruk i sekretariatet, og heller øke aktiviteten i sekretariatet gjennom andre halvår dersom det er rom for det.

En eventuell styrking av budsjettet til kjøp av sekretærtjenester vurderes nærmere ved utarbeidelse av forslag til budsjett for kontrollutvalget i 2018.

Gjøvik kommune**KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2017**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	30.03.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Program for Kontrollutvalgskonferansen 2017	Vedlegg 1
2. Lederartikkel i Kommunal Rapport 26/1-17	Vedlegg 2
3. Temaartikkel i Kommunal Rapport 26/1-17	Vedlegg 3

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Presentasjon av hovedpunktene på Kontrollutvalgskonferansen 2017 tas til orientering.   2. Følgende tema fra konferansen noteres til senere oppfølging/drøfting i f.m. forvaltningsrevisjon: ••

SAKSOPPLYSNINGER:

Etter avtale er det lagt opp til en gjennomgang av hovedtemaene på konferansen:

- Svart økonomi, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet
- Varsling og ytringsfrihet
- Korrupsjon
- Kommune- og regionreform
- Kommuneøkonomi

Hensikten er refleksjon omkring temaene i forhold til kontrollarbeidet i egen kommune.

Det vises til vedlagte program for detaljert oversikt over tema og innhold på konferansen (vedlegg 1). Vedlagt følger også to artikler fra Kommunal Rapport som belyser arbeidet i kontrollutvalg (vedlegg 2 og 3).

NKRFS Kontrollutvalgskonferanse

1-2 februar 2017

The Qube, Gardermoen

Hovedtemaer:

Svart økonomi, sosial dumping >
og arbeidslivskriminalitet

Varsling og ytringsfrihet >

Korrupsjon >

Kommune-/regionreform >

Kommuneøkonomi >

Målgruppe

Ledere/medlemmer av kontrollutvalg,
kontrollutvalgssekretærer, revisorer og andre som er
interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

Følg konferansen
på Twitter:
#ku17nkrf
www.twitter.com/nkrf

Møteleder: Daglig leder **Rune Tokle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00

Registrering og kaffe + noe å bite i / utstilling

10.00

Velkommen

► Daglig leder **Rune Tokle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.10

Åpning

► **Tora Aasland**, leder for Kommunesektorens etikkutvalg

Foto Stig Weston

10.40

Kommunenes arbeid med å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

► Avdelingsdirektør **Anne Fikkan**, Riksrevisjonen

11.30

Lunsj / utstilling

12.30

Kan kommunene vedta seg bort fra svart økonomi og arbeidslivskriminalitet?

► Representant (annonseres senere) for Samarbeid mot svart økonomi (KS, LO, NHO, YS, Unio og Skatteetaten)

13.15

Lunsj / utstilling

13.35

Varsling og ytringsfrihet i norsk arbeidsliv 2016

► Forskningssjef **Sissel C. Trygstad**, Forskningsstiftelsen Fafo

14.35

Pause / utstilling

14.55

Varsling – case fra Flyktningtjenesten i Tromsø kommune

- Representant (annonseres senere) for KomRev NORD IKS
- Kontrollutvalgsleder **Rolleiv Lind** (H), Tromsø kommune
- Debattredaktør **Ragnhild Sved**, Kommunal Rapport, i samtale med **Cecilie Lanes** (representant for varslere) og **Bjørn Willumsen**, leder, Fagforbundet avd. 177, Tromsø kommune

16.15

Pause / utstilling

16.30

Annonseres senere

19.30

Middag

Møteleder:

09.00

Korrupsjon - en presentasjon av kontrollutvalgets granskning i Drammen kommune

- Kontrollutvalgsleder **Eivind Knudsen** (Ap), Drammen kommune

10.15

Pause / utstilling

10.35

Kommunesammenslutninger og grensejusteringer i kommuner og fylkeskommuner

- Daglig leder **Orrvar Dalby**, Vestfold Interkommunale KontrollutvalgsSekretariat (VIKS)
- Leder for forvaltningsrevisjon **Kirsti Torbjørson**, Telemark kommunerevisjon IKS

11.20

Pause / utstilling

11.40

Kommunenes styringsdokumenter - årsmelding og økonomiplan

- > Hva er formålet med planene?
- > Hvilke krav bør politikerne stille til dem?
- > Hvordan er kvaliteten i praksis?

- Rådgiver **Bjørn Brox**, Agenda Kaupang og fast spaltist i Kommunal Rapport med ukentlige anmeldelser av kommunale budsjetter og årsmeldinger

12.30

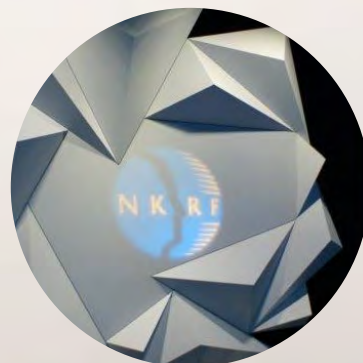
Kåseri

- Kommentator **Eva Nordlund**, Nationen

13.00

Lunsj

Det tas forbehold om endringer i programmet.

- på vakt for fellesskapets verdier

NKRFS Kontrollutvalgskonferanse

1-2 februar 2017

Påmelding

- Påmeldingsfrist: 15. desember 2016.
- Bindende påmelding skal skje via [NKRFs nettsider](#)
- Faktura vil bli tilsendt etter påmeldingsfristens utløp.
- Det tas forbehold om endringer i programmet.

Konferansepriser*

- Kr 6 500 eks. mva. med overnatting (ikke-medlemmer: Kr 6 900)
- Kr 4 900 eks. mva. uten overnatting (ikke-medlemmer: Kr 5 300)
- Kr 1 200 eks. mva. for ekstra overnatting m/frokost fra 31. jan - 1. feb

*) Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Avbestillingsbetingelser

- Avbestilling må skje skriftlig.
- Det vil ved avbestillinger etter påmeldingsfristens utløp kreves et gebyr på kr 500 til dekning av administrasjonsutgifter. Ved avbestilling senere enn en uke før konferansestart belastes 50 % av konferanseavgiften.
- Avbestilling ved legitimert sykdom behandles særskilt.
- Avmelding på konferansedagen, eller ev. uteblivelse, medfører full konferanseavgift.
- Ved hotellreservasjon kommer i tillegg ev. ansvaret overfor hotellet.
- Deltakelse kan ved behov overføres til en annen kollega.

Konferansehotellet

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Ved behov vil også Comfort Hotel RunWay, som ligger rett ved siden av Clarion (og The Qube), bli benyttet til overnatting.

Forhåndsgodkjenning

11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Norges Kommunerevisorforbund
Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo
Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no, www.nkrf.no
www.twitter.com/nkrf (#ku17nkrf)

Velkommen på konferanse!

Lederartikkel, Kommunal Rapport,

26. januar 2017

Robert Monsen (t.h.) er leder og Thor Bekkeflat nestleder i Bergen kontrollutvalg, som ofte er kritisk til kommunens administrasjon. Foto: Lisa Rypeng

Travle kontrollutvalg

LEDER.Når kontrollutvalget kritiserer administrasjonen må det være forankret i fakta og ikke et resultat av politiske omkamper.

26.1 2017 09:27

Kommunal Rapport

Det er travelt i mange kontrollutvalg for tiden. Blant annet kan vi slå det fast basert på Kommunal Rapports årlige undersøkelse blant medlemmene av utvalget.

Få steder har utvalget det siste året oftere foreslått kritikk av administrasjonen enn i Bergen. Det er en by med rykte for å være konfliktorientert. I vår reportasje denne uka retter kontrollutvalgslederen hard kritikk mot byrådets evne som

administratorer. Byrådslederen avviser ikke overraskende kritikken. Motsetningene framstår som skarpe.

I Grimstad begynte fjorårets store innkjøpsskandale med det som ifølge kontrollutvalgslederen var en vag melding, nærmest en bagatell. Kontrollutvalgsleder Gunnar Topland (H) slår nå fast at det å slå seg til ro med muntlige orienteringer, ikke er godt nok.

Det er viktig lærdom. Vi lever i en tid der begreper som «alternative fakta» og «falske nyheter» brer om seg. For et kontrollutvalg som skal avdekke hva som faktisk har foregått, er det svært viktig ikke bare å forholde seg til muntlige orienteringer eller hyppig gjentatte myter – men etterlyse skriftlig dokumentasjon på alle påstander.

I Grimstad kan det være en god idé å granske skandalen nøyere, ved blant annet å undersøke de involverte personenes e-poster, slik Venstre foreslår. Det vil nettopp bringe fram i lyset en skriftlig dokumentasjon som har større tyngde enn et muntlig utsagn fra en ansatt som ikke husker – eller ikke vil huske.

Lederen av kontrollutvalget vil også ha en forvaltningsrevisjon av ytringsklima og varslingsrutiner. Det er en idé flere kommuner kan kopiere.

Fakta må samtidig brukes med omhu. Et kontrollutvalg som leter med lys og lykte for å «ta» administrasjonen for enhver pris, eller vinne fram med et politisk poeng, oppfyller ikke nødvendigvis rollen det skal fylle. Hele bildet må presenteres, uansett hvem som risikerer å bli rammet av kritikken.

Å inneha offentlige verv og stillinger medfører at den jobben du gjør, også blir gransket i offentligheten – en helt nødvendig del av et velfungerende lokaldemokrati.

DELTA I DEBATTEN

Vi setter stor pris på at du deler ny kunnskap, dine egne erfaringer og diskuterer med oss og andre lesere. Du må bruke ditt fulle navn for å delta i debattene. Debatten vil bli moderert i tråd med de presseetiske regler. Modereringen skjer i etterkant av publiseringen.

TEMA • KONTROLLUTVALG

UNDERSØKELSEN

- ♦ Kommunal Rapport har invitert alle kontrollutvalgsmedlemmer til å delta i en **undersøkelse om arbeidsforholdene i utvalget**.
- ♦ Undersøkelsen er distribuert på epost via kommunenes postmottak. **553 representanter fra 304 ulike kommuner har svart på undersøkelsen**. Vi kjenner ikke eksakt antall medlemmer av kontrollutvalgene, men anslår at svarprosenten er 22 prosent. Feilmarginen er i så fall +/- 3,7 %.
- ♦ En analyse av svarene viser at kontrollutvalg fra **små kommuner er mindre representert enn store kommuner**. Det henger sannsynligvis sammen med at store kommuner tenderer til å ha litt flere medlemmer i utvalget. Samtidig er kontrollutvalg i Aust-Agder litt overrepresentert, mens utvalg i Finnmark er litt underrepresentert i svarene.
- ♦ Disse kontrollutvalgene anbefalte **mest kritikk av administrasjonen** i fjor: Bergen, Grue, Sortland, Arendal, Nøtterøy, Flora, Voss, Leksvik, Hitra, Eide, Sunndal, Kvinnherad, Vestvågøy, Grimstad, Oslo, Fræna, Trondheim.

Bergen refser mest

Bergen kunne drevet 1 milliard billigere, fastholder kontrollutvalgsleder Robert Monsen (H). - Byrådene har **IKKE FORUTSETNINGER** for å administrere, mener han.

BERGEN

Det er kontrollutvalgets oppgave å følge med på administrasjonen, men noen kontrollutvalg er mer offensive enn andre, viser Kommunal Rapports kontrollutvalgsundersøkelse. Blant dem Bergen, som i fire saker i fjor vedtok å anbefale kritikk av administrasjonens arbeid.

Utvalgsleder Robert Monsen og nestleder Thor Brekkeflat (Ap) mener oppfølging av fosterhjem og overskridelser i store byggesaker var de mest alvorlige sakene. Konsekvensen av systemsvikt er ifølge de to blant annet at regningen veltes over på innbyggerne ved at gebyrene går opp, at elever ikke får spesialundervisning, at barn og familier ikke får den hjelpen de trenger.

- Det at man glipper på enkeltpersoner er for meg det mest alvorlige. Jeg kan leve greit med økning av bossgebyrer, men jeg lever dårlig med at Hans og Grete ikke fikk hjelp, sier Brekkeflat.

Andre kommuner som hadde flest saker var Voss, Leksvik, Hitra, Eide, Sunndal, Kvinnherad og Grimstad. Noen av disse sakene fikk mye medieomtale i fjor, som:

- ♦ **«Ambulansesaken» i Sunndal:** Påstander om kameraderi ved utbetaling av penger i forbindelse med bygging av ambulansestasjon.
- ♦ **Grimstad kommunes ulovlige kjøp av helsetjenester:** Ledelsen fikk slakt i en granskingsrapport fra revisjons- og rådgivningsfirmaet BDO.
- ♦ **Rådmannssaken i Leksvik:** Rådmannens fallskjermavtale på 3,7 millioner kroner fra juni 2015 er fortsatt under granskning. Verken kommunestyret, formannskapet eller fellesnemnda for Indre Fosen kommune ble orientert om avtalen.
- ♦ **Kostnadsoverskridelsene på byggingen av nye avløpsrenseanlegg i Bergen:** Prisen på de

Den kontroversielle og frittalende businessmannen Robert Monsen (H) tok over ledervervet i kont-

STØTTE-
SPILLER

Jeg ser kontrollutvalget som en støttespiller til byrådet ved at vi kan gå inn i saker og sette fingeren på hva som bør forbedres

Robert Monsen (H)
Kontrollutvalgsleder
Bergen kommune

fire nye renseanleggene økte fra 465 millioner kroner til 1,7 milliarder kroner, og et biogassanlegg økte fra 72 til 341 millioner kroner. «Ting tar tid», er et svar som går igjen i vår undersøkelse når det gjelder utfordringene med kontrollutvalgets arbeid. Det er noe kontrollutvalgsleder Robert Monsen (H) og nestleder Thor Brekkeflat (Ap) i Bergen kjenner seg igjen i.

- Det tar litt for lang tid noen ganger. En forvaltningsrevisjonsrapport kan jo ta ett år å få laget. Og da er på en måte toget kjørt fra perrongen for lenge siden for å kunne gjøre noe med det, sier Brekkeflat.

- Mangler kraften

Kontrollutvalget er svært viktig i en så stor og i tillegg parlamentarisk styrt kommune som Bergen, understreker Monsen.

i kontrollutvalget etter presten Thor Brekkeflat (Ap). Monsen mener han har blitt mindre spiss i uttrykket etter at han ble kontrollutvalgsleder.

FOTO: LISA RYPENG

Han er kjent for å bite fra seg og har gitt kommuneledere merkelappen «herreløse hunder». Men etter at han overtok som kontrollutvalgsleder i 2015, har han ifølge seg selv dempet seg.

Fra 12. etasje på rådhuset, med utsikt mot en regntung og grå Bergen by, gestikulerer den halvpensjonerte businessmannen og Høyre-politikeren heftig og setter fingeren bestemt i bordet, mens nestlederen og presten Brekkeflat sitter tilbaketrukket ved siden av og flikker med snusdåsen. I kjent stil blåser Monsen ut om det høye sykefraværet i helsesektoren, om at 25 prosent av helsekronene som går opp i administrasjon, og jernbaneterminalen som det koster 10 milliarder å flytte («total feilprioritering!»), om manglende kompetanse blant byrådene.

- Vi vet at disse byrådene ikke har fått disse stillingene fordi de er gode administratorer, men fordi de er øverste politiske hierarki. De har

ikke forutsetninger for å administrere og jeg mener de mangler den kraften som tar tak i organisasjonen.

Fjorårets revisjonsrapporter avdekket blant annet mangel på internkontroll og svak ledelse. - Overskridelsen på renseanleggene handler om mangel på profesjonalitet. Vil du la han som henter dritten din bygge ut et renovasjonsanlegg? Og ville du la de som er ansvarlig for det kunstneriske programmet i Grieghallen, bygge ut Grieghallen? Svaret er nei, nei, nei! Det blir feil folk til de feile oppgavene! Dette har med organisasjonen å gjøre, utbasunerer Monsen.

Selv har han 40 års erfaring som leder i privat næringsliv, og har hatt en rekke styrelederverv. I Fanaposten 28. august 2015 gikk han så langt som å si at Bergen kommune er alvorlig syk og har et alvorlig ledelsesproblem. Han hevdet videre at kommunen, som har et årsbudsjett på 18

MANGEL PÅ PROFESJONALITET Vil du la han som henter dritten din bygge ut et renovasjonsanlegg?

Robert Monsen (H)
Kontrollutvalgsleder
Bergen kommune

milliarder kroner, kunne drevet 1 milliard kroner billigere. Brekkeflat sier han ikke er enig i det regnestykket.

- Men du setter fingeren på noe.

Uavhengigheten på prøve

Verken Monsen eller Brekkeflat har observert vesentlige endringer i kontrollutvalgets arbeid etter at businessmannen fra opposisjonspartiet Høyre overtok ledelsen etter presten fra posisjonspartiet Arbeiderpartiet høsten 2015. De tror imidlertid det blir ny kurs når kommunen nå skal vedta ny fireårsplan. Planen innebærer en dreining fra paragrafer og lovhjemler, til ef-

>>>

fektivitet, ledelse og ressursbruk. Det kan sette kontrollutvalgets uavhengighet på prøve.

- Kontrollutvalget skal ikke være et politisk organ. Det skal være kontroll og revisjon. Vi er nok i en litt ny vinkling når vi skal ha fokus på de tre punktene. Det vil være en utfordring å være upolitisk fordi det handler om kommunens budsjetter, om prioriteringer og kutt, sier Brekkeflåt.

- Kommunen har problemer med kostnader og har hatt problemer med det såkalte handlingsrommet. Kurvene går feil vei og det er nødvendig med prioritering av kostnader framover. Jeg ser jo da kontrollutvalget som en støttespiller til byrådet ved at vi kan gå inn i saker og sette fingeren på hva som bør forbedres. Det bør de også være interessert i, legger Monsen til.

Avviser inkompetanse

Byrådsleder Harald Schjelderup tar påstandene fra Robert Monsen med en klype salt. Han sier han kjenner Monsen som en frisk og frittalende person - på godt og vondt, både fra politikken og næringslivet.

- I forrige bystyreperiode kvidde han seg ikke for refse både egne byråder og eget parti. Uttrykket herreløse hunder har han brukt før fra bystyrets talerstol, da om ansatte i et eksternt selskap, sier Schjelderup til Kommunal Rapport. Han legger til:

- Jeg tror det er viktig å skille mellom snørr og bart i det Robert sier, og dette ser jeg på mer som en personlig ytring fra ham enn som leder av kontrollutvalget.

Schjelderup mener Monsen bommer totalt når det gjelder kritikken av byrådene, og understreker at byrådenes oppgave ikke er å være administratorer, selv om Bergen har et parlamentarisk system.

- Byrådene våre er dyktige politikere og folkevalgte. Gode administratorer trenger vi i mange ledd i en stor kommune, ikke minst har kommunaldirektørene hos den enkelte byråd en særskilt viktig rolle. Dette skal og må fungere på samme måte som i et departement, og forholdet mellom en statsråd og departementsråden.

Når det gjelder overskridelsene på kommunale prosjekter, sier byrådslederen at det forrige byrådet startet opp et arbeid med ny organisering og styrket internkontroll.

- Det arbeidet har vi videreført, og vi vurderer fortløpende både organisering og internkontroll. Blant annet har vi nettopp flyttet seksjonen for internkontroll til byrådsleders avdeling for å få et enda mer sektorovergripende grep på arbeidet vårt. I dette arbeidet er kontrollutvalget en viktig uavhengig instans.

LISA RYPENG, 958 94 574
lisa@kommunal-rapport.no

KONTROLLUTVALGET I BERGEN

- ♦ 9 medlemmer, opposisjonspartiet Høyre har lederen
- ♦ Har konkurranseutsatt revisjonen
- ♦ Antall revisjonsrapporter: Ca. 2 i måneden

Hvor interessant var arbeidet i kontrollutvalget i fjor?

- Meget interessant
- Interessant
- Litt interessant
- Ikke interessant

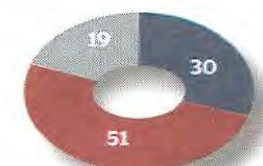
I hvor mange saker i fjor vedtok kontrollutvalget å anbefale kritikk av administrasjonen?

- 6 saker eller mer
- 3-5 saker
- 1-2 saker
- Ingen

Hva mener du om kontrollutvalgets budsjetttrimmer for 2017?

- Store nok
- Ikke store nok
- Vet ikke

Hvem har flertall i kontrollutvalget?

- Posisjonen
- Opposisjonen
- Ingen faste blokker

Hvor viktig eller uviktig er kontrollutvalget i din kommune?

- Meget viktig
- Viktig
- Litt viktig
- Litt uviktig
- Uviktig

Hvor høy eller lav status har kontrollutvalget i din kommune?

- Meget høy
- Høy
- Middels
- Lav
- Meget lav

Kontrollutvalgsleder Gunnar Topland roser lokale medier for sin iver i den pågående anbudssaken i Grimstad. - Samarbeidet og henvendelsene fra mediene har vært noe av det mest positive gjennom denne perioden, sier han.

FOTO: STEIN HARALD ØIGÅRD / AGDERPOSTEN

Anbudssaken vil ingen ende ta

- Det har blitt klinkende klart for meg at man ikke skal slå seg til ro med **MUNTlige ORIENTERINGER** i kontrollutvalget, sier Gunnar Topland i Grimstad.

Året i Grimstad kontrollutvalg har vært krevende og slitsomt, erkjenner utvalgslederen.

- Det var ikke dette jeg forventet etter valget. Samtidig har det vært veldig lærerikt og utfordrende.

Omfattende

Før jul la BDO-granskerne Erling Grimstad og Sven-Erik Antonsen fram sin 63 siders rapport. Den omhandler ulovlige helsekjøp i størrelsesordenen 100 millioner kroner i perioden 2012-2016.

Manglende ledelse på innkjøpsområdet, store mangler ved innkjøpsprosessene og manglende reaksjon etter kunnskap om vesentlige brudd på anskaffelsesregelverket. Det er blant konklusjonen i rapporten, som bygger på en revisjonsrapport fra Aust-Agder Revisjon IKS.

Det mest alvorlige er, ifølge granskerne, at kommunens ledelse har kjent til regelbruddene i flere år, uten å foreta seg noe.

I sitt tilsvaret til rapporten skriver rådmann Tone Marie Nybø Solheim at funnene er alvorlige brudd på gjeldende regelverk og alvorlig for Grimstad som organisasjon. Dette er ifølge rådmannen delvis allerede tatt tak i, ved blant annet gjennomgang av rutiner.

Ble varslet tidligere

Saken havnet på kontrollutvalgets bord allerede 14. oktober i 2015. Da ønsket rådmannen å informere om en sak som han mente kontrollutvalget burde vite om. Rådmannen hadde andre gjøremål og sendte derfor kommunalsjefen for helse og omsorg. Topland forteller at kontrollutvalget ble orientert om at der hadde vært innkjøp av tjenester som ikke var etter boka, men at kommunen nå tok grep.

- Ingen beløp ble nevnt, ingen navn på leverandører. Og et samlet kontrollutvalg så ingen grunn til å gå videre med det. Det virket som om alt var under kontroll, en bagatell, sier Topland.

Men regnskapsavslutningen skulle vise at det ikke var en bagatell. I slutten av april 2016 gikk alarmen hos kontrollutvalgslederen, da han så et stort merforbruk innenfor helse og omsorg, samt at kommunen hadde kjøpt tjenester fra private leverandører i størrelsesordenen 10 millioner kroner. Kort tid etter ble Aust-Agder Revisjon koblet på saken.

Tredje gransking?

Saken vil ingen ende ta. 30. januar skal kommunestyret bestemme om saken skal granskes for tredje gang, og Topland er blant politikerne som er åpen for en ny gransking. Årsaken er at BDOs rapport stilte spørsmål rundt én av leverandørene.

- Den største utfordringen er å komme til bunns i saken, noe man ennå ikke har klart. Og når man tror man er i ferd med å få en ende på det, så dukker det opp nye ting, sier Topland.

Han roser revisjonen, men også lokale medier.

- Samarbeidet og henvendelsene fra mediene har vært noe av det mest positive gjennom denne perioden. Uten journalistens pågåenhet overfor kommunen for å få tak i dokumenter og finne ut av hva dette dreide seg om, så hadde vi ikke kommet så langt, så fort, og fått oversikt over de ulike problemstillingene.

Intern konflikt

- Hva har denne saken bidratt til, etter din mening?

- Foreløpig har saken bidratt til en større konflikt internt, virker det som, dessverre. BDO-rapporten er klinkende klar på at problemene skyldes ledelsen. Derfor er det så viktig at rådmannen nå tar de riktige grepene.

- Hvilken nytte/lærdom kan du trekke fra Grimstad-saken?

- At det er viktig å holde kontakt med det politiske miljøet. Ikke minst med ordføreren. Det er tross alt kommunestyret ved ordføreren som er vår arbeidsgiver.